SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 220. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 18, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 18-го ЛИСТОПАДА 1993. Ч. 220. РІК C.

ПРОТИСТОЯННЯ МІЖ ПРАВОСЛАВНИМИ ЦЕРКВАМИ ТРИВАЄ

Київ (УНІАР). — Тут у четвер, 11-го листопада, голова Верховної Ради України Іван Плющ зустрівся з Патріярхом Київським і всієї Руси-України Володимиром (Романюком). Під час зустрічі Патріярх УПЦ заявив, що готовий докласти всіх зусиль для відновлення єдности православних України. І. Плющ погодився, що необхідна підтримка держави у відродженні духовности та вирішенні проблем передачі Церкві культурних приміщень.

Митрополит Одеський і Ізмаїльський УПЦ Московського Патріярхату Агатангел (Алексєй Савін) заявив кореспондентові УНІАР, що інтронізація Патріярха Київського і всієї Руси-України Володимира є акт неканонічний. Українська Православна Церква Московського Патріярхату його не визнає. За словами Митрополита Агатангела, виконання заповіту Патріярха Мстислава — об'єднання всіх православних — можливе лише при виконанні двох умов: невтручання у церковні справи Філарета і невтручання держави, зокрема, Президента України Леоніда Кравчука.

Трохи раніше у митрополичих палатах на Святоюрській горі у Львові відбулася зустріч первоієрархів УГКЦ Владики Мирослава Івана Любачівського і новообраного керівника УАПЦ Патріярха Дмитрія (в мирі Володимира Яреми). На зустрічі обговорювалися питання утвердження міжцерковної злагоди і взаєморозуміння.

Згідно з повідомленням Рух-прес, Архиєрейський Собор УАПЦ надіслав на адресу Президента Кравчука та віцепрем'єр-міністра Миколи Жулинського заяву з попередженням про можливі акції протесту з приводу ігнорування владою заяв про відновлення юридичних прав УАПЦ. Заяву про реєстрацію статуту УАПЦ до Ради в справах релігій подано ще 28 вересня. Відмовлено також у передачі храму для УАПЦ. Актом втручання держави в церковне життя названи керівники УАПЦ поїздку М. Жулинського до Стамбулу, коли він вручив звернення Президента Кравчука до Вселенського Патріярха з проханням сприяти у справах визнання канонічним українського православ'я. УАПЦ розпочне свої акції після 21-го листопада.

Засоби масової інформації по-різному коментують ситуацію, що склалася в українському православ'ї. Агентство УНІАН повідомляє, що УАПЦ і УПЦ КП „піднесли своїх Першоієрархів до сану Патріярхів і унеможливили перспективу об'єднання". УПЦ Московського Патріярхату під керівництвом митрополита Володимира (Сабодана) заявляє, що про об'єднання можна було б говорити тільки після покаяння керівників двох інших Православних Церков і здобуття канонічної автокефалії. А без отримання автокефалії об'єднатися Церкви не можуть.

У пошуках виходу, пишуть кореспонденти УНІАН, Президент Кравчук і звернувся до Вселенського Патріярха Варфоломея. Дехто з критиків розцінює це як прохання визнати автокефальний статус тільки для УПЦ КП. Однак у тексті звернення Л. Кравчука до Вселенського Патріярха сказано, що йдеться не про якусь одну релігійну структуру, а „про Українське Православ'я, об'єднане в рамках єдиної церковної організації". Президент України у зверненні запевнив, що „українська держава поважатиме кожну з Православних Церков, які поки що не досягли порозуміння".

Ускладнюється ситуація і тим, що Митрополит Філарет очевидно ще боротиметься за свою зверхність. Делегати Собору розповіли, що під час обговорення його кандидатури, Митрополит Філарет доволі жорстко дав зрозуміти, що в разі не обрання його на Патріярха, УПЦ КП не отримає жодної підтримки з боку держави. І в цьому щось є, бо по закінченні Всеукраїнського Собору у Маріїнському палаці мало відбутися прийняття на честь новообраного Патріярха. Однак, коли на Патріярха не обрали митрополита Філарета, в останню хвилину бенкет відмінили. Розповідають також, що 33-річний митрополит Антоній (Масендич) зі своїми прихильниками зробив спробу залишити Собор, щоб зорганізувати у Феодосійській церкві власний Собор та створити четверту Православну Церкву.

Після палкої дискусії, як уже відомо, таємним голосуванням на Патріярха обрано митрополита Володимира (Романюка). Його заступником є митрополит Філарет, а керуючим справами — митрополит Антоній (Масендич).

Заплановано конгрес економістів в Одесі

Філядельфія. — Міжнародна Українська Економічна Асоціяція (МУЕА) відбуде свій 2-ий Світовий конгрес в Одесі 23—27-го травня 1994 року. Цю асоціяцію сворено два роки тому в Києві, а її президентом вибрано відомого науковця проф. Івана Коропецького з Темплського університету у Філядельфії. МУЕА ставить собі за ціль поширювати співпрацю між українськими та західніми професійними економістами та поширювати в Україні знання світової економічної науки. Зроблено заходи видавати в англійській мові „Український Економічний Журнал".

Голова організаційного комітету академік Борис Бурківський повідомляє, що темою конгресу в Одесі буде „Україна у світовій економіці". Бажаючі взяти участь як доповідачі, коментатори або гості повинні зголоситись до проф. Володимира Бандери, Economics Department, Temple University, Philadelphia, Pa. 19122; тел. (215) 204-5029; факс (215) 204-8173.

В попередньому конгресі в Києві брали участь понад 300 осіб, з чого декілька десятків прибуло з десяти чужих країн. Доповіді надруковано в англомовному та українському збірниках.

І. ГЕЛЬ В НТШ

Ню Йорк. — Місцевий Відділ Українського Патріярхального Товариства влаштовує доповідь Івана Геля, довголітнього політичного в'язня, відомого суспільно-громадського та релігійного діяча України, на тему „Ситуація в Україні — політика, економіка і духовність". Доповідь відбудеться у п'ятницю, 19-го листопада, о год. 6:30 вечора в будинку НТШ, 63 Четверта авеню в Ню Йорку.

В Україні затверджено нового верховного суддю

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 16-го листопада, на ранньому пленарному засіданні Верховної Ради України депутати затвердили рішення про звільнення з посади голови Верховного Суду України Олександра Якименка на його прохання.

Новим головою Верховного суду став Георгій Бутенко, який від 1978 року був головою Київського Міського суду. В імені Народної Ради виступив депутат Іван Заєць і заявив, що Народна Рада не братиме участи у голосуванні, оскільки претендент на становище голови Верховного Суду не запропонував програми реформування судової системи. Загалом за обрання Г. Бутенка проголосували 224 депутати, проти — 26, не взяли участь у голосуванні — 68. Затверджено список суддів Верховного Суду і обласних та арбітражних суддів.

Депутатам роздано для вивчення проєкт постанови про зміни в порядку висвітлення праці 8-ої сесії Верховної Ради України 12-го скликання. У проєкті пропонується: телетрансляцію пленарних засідань, починаючи з 1-го грудня, здійснювати у формі репортажів, щоденних оглядів, актуальних повідомлень тощо; повну і пряму трансляцію здійснювати за окремим рішенням.

С. Никитенко виступить в УІА

Ню Йорк. — Тут в приміщеннях Українського Інституту Америки виступить в суботу, 20-го листопада, о год. 8-ій вечора з концертом у серії „Музика в Інституті" сопрано Світлана Никитенко, солістка Театру опери і балету у Петербурзі, випускниця Київської консерваторії.

С. Никитенко давала вже гостинні виступи у різних містах Европи, а весною цього року співала у Мільській опері Ню Йорку в Лінкольн Центрі. Її самостійний концерт в УІА буде першим перед українською публікою. У першій частині програми вона співатиме виключно українські народні та популярні пісні, в другій частині — арії із опер.

С. Никитенко

Акомпаньювати солістці буде 14-літня піяністка Анна Купоросова з Москви, яка перебуває тепер в Ню Йорку та навчається у Ф. ЛаҐвардія музичній та театральній середній школі.

Вступ на концерт — 20 дол., для емеритів — 10 дол., а для студентів — 5 дол.

ВЕРХОВНА РАДА РОЗГЛЯНУЛА ЗАКОН ПРО КОРУПЦІЮ

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 10-го листопада, на сесії Верховної Ради депутати розглянули проєкт закону про корупцію і внесли зміни до законопроєкту про посилення карної відповідальности за злочини проти держави, внесений на розгляд у Верховній Раді Генерального прокуратурою України. Законопроєкт передбачає, що дії спрямовані на повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади караються позбавленням волі на 10-15 років з конфіскацією майна. Заклики до насильницьких дій з метою повалення конституційного ладу каратимуть ся ув'язненням до 5 років і виплатою 100 мінімальних заробітків. Якщо такі дії вчинила особа, яка представляє владу, то може бути покарана на термін 3-8 років. За провокування та організацію масових безпорядків буде кара від 2 до 7 років. Організація масових безпорядків і керівництво ними — від 3 до 10 років. Якщо такі дії привели до загибелі людей, то кара від 10 до 15 років.

Додано також статтю про посягання на територіяльну цілісність, яка передбачає 5 років ув'язнення. Якщо такі дії вчинив представник влади, то кара може бути від 3 до 10 років ув'язнення. Якщо ці дії потягли загибель людей, то кара від 10 до 15 років.

Від початку цього року Служба Безпеки України попередила здійснення незаконних операцій на 22 мільйони долярів та 31 біл карбованців. За рік проведено розслідування 284 кримінальних справ. Зокрема, у Міністерстві Зовнішніх Економічних Зв'язків України зареєстровано понад 100 випадків хабарництва з боку понад 50 працівників високого рівня. За останній рік дозвіл на зовнішню торгівлю отримали понад 40,000 державних і комерційних структур, більшість з яких не виробляє ніякої продукції.

Фондом розвитку зовнішньоекономічної діяльности при Міністерстві Зовнішніх Економічних Зв'язків і Лігою підприємств з чужоземним капіталом за кордоном випущено цінних паперів на суму 800 міл. дол., які після вигашення можуть бути пред'явлені до оплати Україні.

Загалом цього року Служба Безпеки України попередила вивіз за кордон чорних, кольорових та рідкоземельних металів на суму понад 21 мл. дол. і 10 біл. карбованців. На кордоні відібрано 41,000 одиниць зброї, 30 мл. штук боєприпасів, 1,175 кг. вибухових речовин, а також демонтованої електронічної радіоапаратури, що містила в собі 85 кг. золота, 1,100 кг. срібла та 25 кг. платини.

Щоб можна було контролювати і попереджувати правопорушення пропонувалося запровадити обов'язкову реєстрацію учасників зовнішньо-економічної діяльности у відділах зовнішньо-економічних зв'язків місцевих адміністрацій, усіх контрактів з чужинецькими фірмами і створити групу міжвідомчих експертів при Міністерстві Зовнішніх Економічних Зв'язків.

80-ЛІТТЯ ВІДДІЛУ УНС

Рочестер, Н. Й. — Місцевий, 367-ий Відділ УНСоюзу, т-во „Запорозька Січ" влаштовує святкування свого 80-літнього ювілею, яке відбудеться у неділю, 21-го листопада. Служба Божа в намірених членів Відділу відправиться о год. 11:30 ранку в церкві св. Йосафата, 940 Ридж вул. схід в Рочестері, а святочний обід відбудеться о год. 1:30 по полудні в їдальні школи св. Йосафата. Зголошуватися слід до П. Дзюби, тел. 621-5230, І. Олексика, тел. 260-8218, М. Федорків, тел. 227-6405, О. Джус, тел. 467-3096.

В. КРИСТОФЕР ПЛЯНУЄ ПОЇЗДКУ НА БЛИЗЬКИЙ СХІД

Вашінгтон. — Державний департамент повідомив, що державний секретар Воррен Кристофер приготовляється до поїздки на Близький Схід. Він поїде туди у грудні, щоб сприяти мирному процесові. Його головне завдання — зрушити з мертвої точки переговори між Ізраїлем і Сирією і сприяти втіленню в життя підписаних угод між Ізраїлем і Палестинською визвольною організацією.

Представники амбасади Сирії у Вашінгтоні повідомили, що президент ЗСА Билл Клинтон надіслав листа президентові Сирії Ассадові, в якому запевняє Ассада в прагненні ЗСА добитися миру на Близькому Сході. Сирія вважає, що основою такого миру повинно бути повернення їй Голянських висот. Ізраїль не відмовляється повернути Сирії анексовані після шестиденної війни 1967 року висоти, але настоює, щоб мир був не формальним, а дійсним, тобто щоб сторони встановили дипломатичні відносини, обмінялися амбасадами, почали торгівлю, обмін культурними і спортовими делеґаціями тощо. Сирія, судячи з усього, до такого миру не готова.

Недавно ізраїльський прем'єр Іцак Рабін запропонував сирійському президентові Ассадові почати таємні переговори, але Сирія цю пропозицію відкинула.

Не ліпше, ніж перспективи ізраїльсько-сирійських переговорів, виглядає і перспектива втілення в життя ізраїльсько-палестинської угоди. З Ізраїля постійно надходять повідомлення про терористичну діяльність палестинців. Іноді тероризмом займаються члени ПВО, іноді — це палестинці з організацій, які виступають проти угоди з Ізраїлем.

Наближається дата 13-го грудня, коли, згідно з договором Ізраїля і ПВО, повинно початися виведення ізраїльського війська з району Гази і району міста Єрихону. Досі неясно, що розуміти під „районом міста Єрихон", — його кордони не окреслені в угоді.

Пресовий секретар В. Кристофера Майк Макеррі сказав журналістам у Вашінгтоні, що „поїздка Кристофера дасть змогу приступити до втілення в життя угод. До справжнього миру — ще довгий шлях".

ВИСТАВКА Я. СУРМАЧ-МІЛЛС

Ню Йорк. — Тут у неділю, 21-го листопада, від год. 1-ої по полудні до 6-ої вечора в галерії ОМУА, 136 Друга аве., 4-ий поверх відбудеться відкриття виставки творчости Ярослави Сурмач-Міллс. Виставка діятиме до 28-го листопада і буде відкрита у вівторок-середу-п'ятницю від 6—8-ої год. вечора, у суботу і неділю — від 1—6-ої вечора (в понеділок і четвер — закрита). У п'ятницю, 26-го листопада, о год. 7-ій вечора артистка розповість про техніку виконання своїх творів.

В АМЕРИЦІ

З КАТЕДРИ МЕМФІСЬКОЇ церкви, де понад 25 років тому прозвучала остання проповідь Мартіна Лютера Кінга, президент Билл Клинтон звернувся до негритянських священиків і активістів з промовою, яка була присвячена „кризисові духу" у негритянській громаді ЗСА. „Як можна пояснити, — сказав Президент, — що ми дали людям свободу для того, щоб досягти успіхів у житті, і створили умови, при яких мільйони глумляться над цією свободою, знищуючи те, заради чого варто жити?" Після короткої павзи Президент зауважив, що „ми покищо не можемо пояснити цього". Б. Клинтон сказав, що недавно він звернувся до статистики злочинности серед негритянської молоді і був здивований її катастрофічним рівнем. На закінчення Клинтон подякував присутнім за їхню допомогу у президентських виборах, яка була б неможливою без підтримки виборців-негрів.

РУДОЛФ ДЖУЛІЯНІ повідомив, що має намір шукати кандидата на пост шефа міської поліції. Якщо мер-елект не знайде гідної заміни на місце теперішнього шефа поліційського управління Реймонда Келлі, той може залишитися на своїй посаді. Р. Джуліяні призначив холишнього помічника федерального прокуратора Говарда Вілсона головою комісії, яка повинна підібрати кандидатуру на шефа поліції. Джуліяні розповів репортерам про свої пляни на пляжі Ляс Пальмас дель Мар у Пуерто Ріко, де він відпочиває з родиною після переможного завершення напруженої виборчої кампанії.

АДВОКАТИ ДВОХ 27-РІЧНИХ арабів, яких обвинувачують в організації вибуху у мангеттенському Світовому торговельному центрі у лютому цього року, повідомили, що їх клієнти — палестинець Ахмад Аджадж і йорданець Біляль Алькаісі — в тюремних камерах намагалися покінчити зі собою, перерізавши жили. Б. Алькаісі крім того намагався повіситися на розірваних простирадлах. Представник в'язниці відмовився повідомити подробиці.

МІСЬКЕ ТРАНСПОРТОВЕ управління повідомило, що має намір збільшити кількість пасажирів підземки, надавши їм певні пільги. Кожний, хто купить 99 проїзних жетонів, дістане сотий жетон безплатно. Очікують, що цей захід коштуватиме транспортове управління понад 17 міл. дол. Саме таку суму в управлінні відклали для „покриття" майбутнього експерименту. При обговоренні нового бюджету також розглядалася справа про можливість підвищення вартости проїзду в підземці до кінця наступного року до 1.50 дол. Тепер жетон за проїзд у підземці Ню Йорку коштує 1 дол. 25 центів. У 1980 році проїзд у підземці і автобусах коштував 50 центів.

ЖУРНАЛ „ТАЙМ" ПОВІДОМИВ, що Адміністрація Билла Клинтона розглядала і остаточно відкинула можливість нанесення повітряних ударів по нуклеарних об'єктах комуністичної Кореї. Американський розвідці добре відомі місця у Північній Кореї, де знаходяться нуклеарні реактори. Однак проведені розрахунки показали, що будь-яка спроба їх знищити обов'язково приведе до викиду в атмосферу значної кількости радіоактивних матеріялів.

У СВІТІ

У НЕДІЛЮ, 14-ГО ЛИСТОПАДА, президентом Пакістану був вибраний Фарук Леґгарі, прихильник нового прем'єр-міністра Беназір Бгутто. За нового президента проголосувала більшість членів верхньої і нижньої палат парляменту, а також законодавчих зборів чотирьох провінцій Пакістану. Новому президентові 53 роки. Він великий землевласник стейту Пунджаб і давній прихильник батька прем'єр-міністра — Зульфікара Алі Бгутто. Як один з членів керівництва Пакістанської народної партії, після військового перевороту, здійсненого генералом Зія Уль Хаком, Ф. Леґгарі був заарештований і кілька років провів у в'язниці. На думку багатьох коментаторів, вибрання Ф. Леґгарі президентом дозволить Б. Бгутто без перешкод провести всі реформи, які вона запланувала.

ПРОТЯГОМ ПОНАД 30 років, аж до 1991 року, колишній Совєтський Союз, всупереч міжнародним законам, скидав радіоактивні відходи у води океанів, не повідомляючи про це інші країни і відповідні організації. Таке визнання міститься у доповіді російського делегата на 16-ій сесії консультативної ради Лондонської конвенції у справі охорони морських просторів від скидання нуклеарних відходів, що відбулася у столиці Англії. Відходи, які колишній Совєтський Союз скинув у води океанів, дали рівень радіяції, яка дещо менша половина тієї, яка була зафіксована під час катастрофи на Чорнобильській Атомній Електростанції.

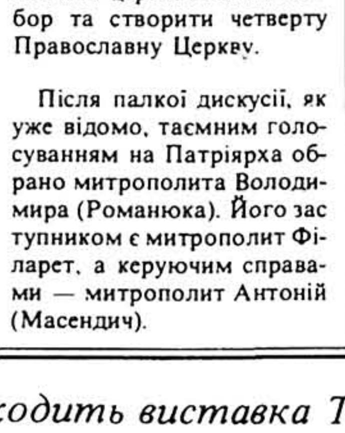
З КУВАЙТУ ЗНОВУ прийшло повідомлення про запеклу стрілянину на кордоні з Іраком. Міністерство закордонних справ Кувайту повідомило, що іракська артилерія обстріляла спостережні пункти на кордоні. Подібний інцидент уже мав місце в цьому районі тиждень тому. Неназваний представник Білого Дому заявив, що Вашінгтон не надає серйозного значення періодичним сутичкам на кордоні Кувайту з Іраком.

ПІДПИСАННЯМ УГОДИ між міністерствами оборони Китаю і Росії про співробітництво терміном на п'ять років і протоколу переговорів завершилася офіційна візита в Китай міністра оборони Росії Павла Грачова. „Візита пройшла на високому рівні і дуже успішно, — заявив на зустрічі з російськими журналістами П. Грачов. — Вона, безумовно, наповнить російсько-китайські відносини новим змістом і зробить їх більш дружніми".

В Ню Йорку проходить виставка Трипільської культури

Ню Йорк (О. К.). — Довго очікувана перша виставка скарбів Трипільської культури, яка літом відбувалася за ініціятивою української амбасади в приміщеннях Міжнародного валютного фонду у столиці країни, була святочно відкрита в Ню Йорку в Українському Музеї, в суботу, 24-го жовтня, та триватиме до 21-го листопада включно.

У багатолюдному відкритті взяли участь численні гості, серед яких були генеральний консул України в Ню Йорку Віктор Крижанівський з дружиною Людмилою, постійний представник України до Організації Об'єднаних Націй Віктор Батюк і гість з України що приїхав на відкриття виставки, д-р Володимир Круц, археолог Інституту археології Академії Наук України.

М. Шуст

Д-р В. Круц

Скарби Трипільської культури розміщено на стінах та в окремих скляних вітринах у скромних виставочних кімнатах Українського Музею, в яких було таке переповнення публікою, що дирекція Музею була змушена перенести

(Закінчення на стор. 3)

ЗУСТРІЧ ГЛЯДАЧІВ

Горшам, Па. — Зустріч слухачів і глядачів програми „Година українських мелодій" Романа Мариновича з Вашінгтону, Д.К., відбудеться тут у неділю, 21-го листопада, о год. 12-ій полудня на оселі „Тризубівка". Гратиме оркестра М. Хомута „Мрія". Телефон „Тризубівки" (215) 343-5412 Буфет, виграші. Вступ — 3 дол.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 — UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to: "Svoboda" 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $ 40.00 на півроку —$22.00 на 3 місяці—$12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси—$1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою —
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 — Jersey City, N.J. 07303

Економічні наради у Москві

У цьому тижні відбуваються у Москві наради представників усіх членських країн Співдружности Незалежних Держав (СНД), над кардинальною проблемою: як направити економіку, чи пак — як вийти з хронічної економічної кризи. Відомо, що українські люди однаково в Україні, як поза нею, насторожені супроти усяких таких нарад, бо лякаються, щоб Україна не попала в економічну залежність від Росії, із загрозою, що вона потягне за собою і якусь залежність політичну з безпосередньою небезпекою для української держави. Хоч психологічно те насторожения може оправдане, наші земляки-патріоти хоч-не-хоч мусять погодитися з фактом, що 1) Україна економічно не є самовистачальною і 2) економіка України найтісніше пов'язана з економікою Росії.

Противники підписання будь-яких економічних угод з Росією, не кажучи вже про „Економічний Союз", який лякає самою своєю назвою, протиставлять альтернативу: 1) економічну орієнтацію на Захід, а не на Схід і 2) двосторонні суто-економічні договори. Це звучить дуже гарно. Але ми чули вже від українських фахівців-економістів, що Україна просто ще „не готова" до узалежнення своєї економіки від зв'язків із Заходом, просто тому, що не має ще власної, визнаної Міжнародним монетарним фондом, валюти. Україна покищо не є рівнорядним економічним партнером Заходу.

Новітній час поставив найперше місце економіки всіх країн світу — нафту і вироби з неї. Нафту назвали „чорним золотом", на якому оперта економіка. Україна не єдина, яка не має власної нафти — не має її ввесь европейський Захід, не має її й Японія. Але це країни багаті своєю твердою валютою і багаті величезним новітнім промислом, — виробництвом усього, чого душа запрагне. Не можна ставити Україну на рівну площу з ними. Нам трудно займати ділове становище до економічних нарад у Москві — не знаючи їхнього детального змісту та ще й не маючи про них авторитетної думки економістів з України. Тому можна обмежитися до загальної завваги: не слід підходити до економічної проблематики з вихідної точки емоційного патріотизму.

Клопіт з українськими земляками той, що вони страшенне недовірливі, вони дуже поквапні до підозрівання кожного у найгіршому, включно із зрадою рідної країни. Але — цікава річ: два роки минає від історичного референдуму, в якому велика більшість усього населення України висловилася за повну державну незалежність України. За ті два роки злочинні люди пограбували державу на більйони долярів, — замість стати підвалиною під рідну валюту — ті гроші записані у закордонних банках на приватні рахунки безсовісних спекулянтів. Зареєструвалося уже 29 політичних партій, існує в Україні якась тисяча газет, — чому по нинішній день нема крику з приводу тих злочинів, чому далі процвітає тотальне хабарництво, зате здіймається крик, як тільки Уряд пробує вилізти із страшної економічної кризи — без ніякої думки про порушування принципів рідної державности.

СНД — є непопулярна. Підзорливість супроти північного сусіда психологічно зрозуміла. Але, щоб вилізти з того сліпого кута, в який залізла економіка країни, тверда дійсність диктує конечність приймати і неприємні рішення та йти на неприємні компроміси, бо йдеться не про збереження чистоти максималістичної ідеології, а про рятування держави від загину. Всі післякомуністичні країни, за вийнятком однієї Чехії, переживають економічні кризи. Нам від цього не легше. Не журімся, що представники України на економічній конференції у Москві „продадуть" Україну. Усвідомім собі, що в існуючій економічній ситуації в Україні неможливо бути непримирливими принципіялістами, бо це перечило б українській державній рації і здоровому глуздові.

Прийшов вирішальний етап у розвитку української незалежної державности — перші демократичні вибори нового складу Верховної Ради України на базі багатопартійних кандидатів у березні 1994 року.

Вирішальність цієї події в тому, чи устабілізуються демократичні структури і партії в Україні, що серед багатьох невідкладних державних завдань, мали б прийняти нову демократичну конституцію України. Майбутні вибори мають показати, чи доріс наш народ до рівня демократичного, конституційного суспільства, вільного від диктатів тоталітарної партії минулого.

Та поруч цього завдання є ще не менш ключова справа — це стратегічні розрахунки лідерів Росії, що прагнуть відновити колишню російську імперію шляхом включення України до неї, на що звертають увагу західні пресові органи. Наприклад, „Ню Йорк Таймс" 27-го жовтня 1993 року вказує на існування реальної загрози для незалежности України, яка в стратегічних плянах російського проводу уважається остаточним ключем для відновлення імперської величі Росії. Автор розцінює збройні конфлікти на Кавказі, в Придністров'ї, інтриги в Криму, в Донбасі, як прелюдії до найголовнішої проблеми для Росії — шляхи підпорядкування України для відновлення імперії.

Д-р М. Воскобійник

ЯКА НОВА ВЕРХОВНА РАДА ПОТРІБНА СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ?

I

Періодичні припинення постачання нафти і ґазу до України інтерпретуються як економічний тиск перед тим, як може стати актуальною справа „наведення порядку" в Україні військовими силами Росії. Стаття у „Ню Йорк Таймсі" попереджує західніх лідерів, щоб вони не „проспали" цієї загрози Україні — 52-мільйонному важливому факторові для обох сторін світу.

Політична боротьба в Росії між силами Єльцина і його противниками давала Україні досі „золотий час" для консолідації власних сил для розбудови незалежної України. Хоч, слава Богові, Єльцин переміг відвертих пропаґаторів відновлення великої Росії, але з його перемогою може й закінчився „золотий час" для України, бо, можливо, прийшов час для консолідації проімперських сил навколо Єльцина, подібно тому, як царські офіцери і генерали (50,000 їх) консолідувалися навколо Леніна, коли стало ясно, що він рятує імперію під своїми гаслами. Нова доктрина Єльцина про розбудову збройних сил Росії „для її оборони" і відкинення колишньої доктрини, що Росія не буде першою уживати нуклеарної зброї (див. „НУТ" з 4.11.93), лишає небагато для сумнівів щодо реальної небезпеки для України. Стає ясно, що короткий час ще раз дається Україні перед тим, як енерґійний, рішучий і мабуть безоглядний, багатий на засоби політичної стратеґії, Єльцин може перейти до рішучого наступу проти України на шляху відновлення російської імперії.

Мусимо приспішено використовувати час, даний ще Україні перед тим, як може заговорити нуклеарна зброя Єльцина, для консолідації українських демократичних державницьких сил на форумі Верховної Ради і навколо Президента України для рішучої оборони незалежної України.

Вибори нової Верховної Ради — важливий етап консолідації всіх народних сил України. Роздвоєнню намірів у цьому нема місця!

Верховна Рада України благорозумно сама винесла рішення, до речі, під тиском робітників Донбасу і під тиском коаліції опозиційних партій, відбути дострокові вибори нової Верховної Ради. Також доцільно згадати і про другий розумний її акт — прирівнення борців УПА й інших формацій до статусу ветеранів антифашистської війни. Це важливі передумови для дальшої консолідації українського народу для виборів.

Наростання зовнішньої загрози для України тісно в'яжеться із внутрішньо-українськими труднощами — економічними і політичними. Ось тому консолідація українських політичних сил на базі проведення успішних виборів нової Верховної Ради, що була б мудрою протиставитися московській небезпеці — є вирішальною вимогою нашого часу.

Вибір нового законодавчого органу, вільного від диктату анахронічної номенклятури колишньої комуністичної партії, рішається в Україні, на відміну від Росії, шляхом леґітимного переходу від одного депутатського складу до нового на основі мирного, вільного демократичного змагання багатопартійних кандидатів України. Це плюс, бо без кровопролиття.

У російській федерації, у протилежність Україні, цю проблему рішено драстично президентом Єльцином шляхом збройного усунення консервативної, номенклятурної проімперської і прокомуністичної Верховної Ради на чолі із імперськими інспіраторами Руцьким і Хасбулатовим, а з ними і антидемократичної партократії від влади і домінації територій колишнього СССР.

Закінчення буде.

Кріваві події в Москві, що відбулися 4-го жовтня цього року, викликали багато дискусій серед інформаційних засобів світу. Ми, українці, не плакали із-за невдачі червоно-бронзових (коричневих) імперіялістів і раділи, що владу в Росії задержав демократ Єльцин, а не ті, що називали Севастополь „російським містом". Однак, приглянувшися ближче цій справі, ми побачимо, що зараз під вивіскою президента Єльцина панує в Росії військова диктатура, ціллю якої є відновлення російської імперії. Це є модерна версія російської месіяністської доктрини, що, мовляв, Москва — це „Третій і остаточний Рим".

Д-р Олег М. Волянський

КУДИ ПРЯМУЄ „ДЕМОКРАТИЧНА" РОСІЯ?

Цієї справи торкається американський тижневик Executive Intelligence Review з датою 29-го жовтня 1993 року, у статті під заголовком „Російський імперіялізм марширує вслід за державним переворотом". Автор статті Константин Джордж, аналізуючи ситуацію в Росії, каже, що причиною трагічних подій 4-го жовтня ц. р. було незаконне розв'язання Російського Верховного Совєта (Ради) президентом Єльцином. У відповідь на це члени Верховного Совєта, під проводом його голови Хасбулатова та віцепрезидента Росії Руцкого, забарикадувалися у „Білому Домі", і криваве втручання російської армії закінчило цю конфронтацію. Після проголошення виїмкового стану в Москві, Міністерство внутрішніх справ Росії, під проводом спеціяльних загонів ОМОН-у, арештувало в Москві згідно з офіційними даними, біля 100,000 осіб і рівночасно вчинило „етнічну чистку", арештуючи десятки тисяч продавців з Вірменії, Грузії, Азербайджану та Центральної Азії, та, забравши їхні гроші і майно, вислали із поїздами „додому". Десятки тисяч їхніх земляків, побачивши, що діється, самі повтікали з Москви. Хоч виїмковий стан в Москві закінчився 18-го жовтня 1993 року, то справді стан не змінився. Численні відділи ОМОН-у надалі патрулюють вулиці, арештують людей, а на всіх доїздах до Москви є контроля. Уряд Росії, зокрема такі міністри як Ґайдар, Шумейко та Фьодоров, що є ставлениками Міжнародного монетарного фонду, рішили відбути вибори до нового Верховного Совєта якнайшвидше, щоб опозиція, не маючи тепер доступу до масових інформаційних засобів, не встигла зорганізуватися. Вони рівно ж побоювалися, що із постійним занепадом економіки в Росії зростатиме незадоволення серед населення. Отже, визначено вибори на 12-го грудня 1993 року. Все ж таки „на всякий випадок" Єльцин забезпечив себе новою конституцією, опрацьованою його прибічниками, на підставі котрої президент має право розв'язати „Державну Думу" так, що новий російський парлямент буде нагадувати безсилу „Думу" царських часів.

Військові кола Росії врятували Єльцина, і за це він мусів їм „заплатити": Рада Безпеки Російської Федерації проголосила 15-го жовтня 1993 року, що тепер завданням військових сил є не лише боронити країну від аґресора, але також „дбати про безпеку і єдність у країні". Це вперше у модерній історії Росії армія перебирає на себе внутрішній лад держави.

Дії теперішніх володарів Росії, на жаль, не обмежуються до самої Російської федерації. Зловісну увагу віддає тепер російський уряд т. зв. „Близькому закордонню", цебто республікам колишнього Совєтського Союзу. 23-го вересня 1993 року голови усіх колишніх совєтських республік, за виїмком балтійських країн та Грузії, підписали в Москві економічний договір „Співдружности Незалежних Держав", котрий практично підчиняє тих, що підписали договір, Російському Центральному Банкові. Азербайджан, що раніше був проти СНД, тепер, після того як Росія допомогла посадити „на престол" нового „президента" Алієва, включився в її діяльність. В Грузії російська армія допомогла „абхазьким повстанцям" відібрати від Грузії 60 відсотків її причорноморського побережжя, при чому грузини, що становили 47 відсотків населення Абхазії, мусіли рятуватися утечею перед геноцидом.

Втікаючи через Кавказькі гори, виставлені на холод і голод, не всі врятувалися, бо згинуло від 500 до 1,000 людей. Тут треба додати, що український Уряд допомагав грузинам-втікачам, постачаючи їм їжу і одяг. Рівночасно із

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Володимир Баран

Ярема Козак — гідний наслідник свого батька

Видатний наш мистець Едвард Козак залишив нам двох синів, добре відомих українській громаді — малярів. Молодший Ярема, продовжуючи традицію щорічної спільної виставки з батьком та братом у Гантері, представився також тепер громаді Дітройту своїм щорічним мистецьким дорібком 12-го листопада в ґалерії ЕКО.

Хоча стиль і теми його праць дітройтським любителям мистецтва відомі, то все ж він приготовив відвідувачам цієї виставки велику приємну несподіванку. Цим разом було легко завважити поглиблення та інтенсивність вияву його тем, чи то реальних чи абстрактів, яких він виставив доволі велику кількість. Крім цього відвідувач цієї виставки бачив виразне збагачення палети його барв, своєрідний „фовізм", їхню розкішність в окремих картинах. Ця виставка збагачена різноманітністю застосованих стилів. У деяких картинах маємо багату кольористику — як в деяких абстрактах, у деяких — виразна постриманість. Це доказ сумлінного передумання, що найкраще відповідає цьому чи іншому сюжетові і як найкраще виявити свої думки чи почування.

Тематика його багата. Згадаймо наперед ікони та портрети. Його ікони ориґінальні та цілковито відмінні від клясичних первовзорів. У них немає містики, таємничости засвітів, суворости лиць, золотого тла. Але є пастелеві кольори, досконалий рисунок, а в лицях Богородиці глибокий та виразний вияв почувань до малого Ісуса, Якого тримає на руках, що викликає у глядача лагідні, приємні почування. Портрети дружини і сина — це вияв глибоких почувань до своїх найближчих. У лиці сина — безжурна молодість, в лиці та поставі дружини — задума, яку злагіднює погідне тло. Коли ще згадати на його картинах людські мотиви — це многолюдна картина „Весілля" у стилі доброзичливого примітивізму, виявляє ориґінальне композиційне розположення маси людей, така сама картина „В дорозі на ярмарок". Картина „Привіт" — це фронтальна постава дівчини в народному одязі, в оточенні багатої природи. Дві картини дівчат на місяці, мнимі відьми своєю красою не відстрашують глядача. Танцювальна пара — це уклін у пошану батька.

Якщо розглянути краєвиди, то тут також багато різноманітности у стилях їхнього виконання. Є тут чисто імпресіоністичні картини, де сюжет на другому місці, є і реалістичні, а теж півабстрактні. Вже в попередніх його виставках абстракти все були частиною його праць. Цим разом їх значно більше. Окреслюючи їх такими назвами як „Мрія", „Спогади" з Парижу", „Байка", „Гуцульський момент", „Африканський мотив", допомагає глядачам оцінити малярський вияв цих понять. Абстракт — це те саме, що пісня без слів.

При відкритті цієї виставки було також згадано про суспільну поставу цього мистця. Дітройтській громаді добре відомі його чисельні ілюстрації місцевих пластових видань, ілюстрації програм шкільних виставок, оформлення окремих імпрез, що є доказом його готовости кожночасно служити громаді своїм талантом.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Вавилонська вежа української мови

Різниця між українською мовою материка й діяспори ставить у незручне положення вчителів зокрема в початкових клясах. Останнім часом в діяспорних газетах читаємо повідомлення й оголошення про дитячі видання в Україні з захотою придбати їх діяспорним дітям.

Ось у „Свободі" з 2-го листопада ц. р. на передовій сторінці читаємо повідомлення про появу трьох книжечок історичних коміксів „Гуляй поле", „Повернення Мамая" та „Бій богатирів". У повідомленні сказано, що особливий характер має третя книжечка, бо „тут історія в рисунках подана у двох мовах" — українській і англійській".

У платному оголошенні цієї самої книжечки („Бій богатирів") подали „на українській мові". Це очевидний русизм „на українском язикє".

В цьому ж числі „Свободи" на стор. 4-ій поміщене платне оголошення про появу „Еґоїстичного велетня" з двома русизмами — „на українській мові" та російське звучання і

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Барагура

НАПРАВЛЕНА КРИВДА

II

Тому, що був маломовний, стриманий, навіть несміливий Волбар не думав, що зможе так легко і гладко нав'язати розмову з його колишньою ученицею короткого давнього знайомства в школі. Він переконався, що Настя дуже симпатична й мила співрозмовниця.

Їхня розмова зосередилася коло спогадів із минулих літ, із часу перебування в школі в Яворові. Волбар побачив, що Настя була доброю обсерваторкою, вона тепер із перспективи років уміла як слід оцінити ці спостереження й переживання, які довелося мати ще в шкільній лавці. Вона влучно характеризувала людей і події. Її спосіб оповідання, відповіді, запити були такі самі ясні, інтеліґентні, безпосередні, як і раніше, тільки поглиблені життєвим досвідом.

Вони й не помітили, як минули останні надбережні садиби та криті очеретом старовинні рибальські хижі, як дійшли до самого моря. Тут не було вже ні дерев, ні трави, тільки залитий срібним сяйвом місяця узбережний пісок, сірі маси розколиханої вітром води та шумливі надбережні очерети. За ними залишились далекі світла Бремену. Над їхніми головами пролітали, скиглячи, спізнені чайки.

Волбар спинився. Він подумав, що в цьому відлюдному місці найкраще можна завершити спогади зі шкільних часів згадкою про той прикрий для нього випадок із Настею, що не давав йому спокою кілька років.

— Панно Насте! Чи пригадуєте собі, як то я скартав вас неслушно при кінці шкільного року? А ви так нестримно плакали й аж відхворіли цей випадок...

Він урвав, бо йому здалося, що по Настиному личку пробіг смуток, наче б він торкнувся ще незагоєної рани.

„Ах, який же я необачний!" — скартав себе в душі, бо не думав, що цим знову завдав дівчині прикрість і, може, зовсім попсував такий приємний вечір.

Але Настя негайно зуміла себе опанувати. Ба більше: вона, здавалося, була дуже зацікавлена тим, що він говорить.

Це Волбара осмілило. Він продовжував говорити, впевняючи Настю, що він свідомий неслушности свого вчинку, що він потім дуже жалів... Він цих кілька років почував себе щодо неї винним, мав тверду постанову направити цю кривду й саме тепер просить вибачення. Волбар почув полегшу, коли скінчив своє виправдання.

— А знаєте, пане професоре — спитала Настя — чому я тоді так плакала й аж відхворувала цей випадок?

Волбар здивувався. Та Настя не слухала його виправдування? А здавалося, що вона вся перемінилася в слух. Навіть якось так дивно ввесь час дивилася на нього, як колись на лекціях української мови...

— Чи знаєте, пане професоре? — повторила питання.

Очевидно, що знаю — намагався ще раз з'ясувати своє невдале виправдання Волбар. — Тому, що я заподіяв вам незаслужену кривду, тому, що мій вчинок був безпідставний, я вразив вашу амбіцію, понизив вас у присутності цілої кляси... Ви ж були найкращою ученицею в клясі, ви завжди підносили руку, щоб забрати голос у дискусії над прочитаною лектурою, чи проблемим матеріялом. Ви не раз рятували мене в клопітливій ситуації під час інспекції директора гімназії, чи візитації шкільної кураторії. А я такий вам невдячний, хоч насправді я сам був винен, зформулювавши неправильно завдання...

Іншого пояснення Волбар не міг знайти, хоч намагався з усіх сил це зробити, бо допитливі Настні очі дивилися вперто на нього й наче домагалися іншої, вичерпної відповіді.

Настала коротка павза...

— Отже я скажу вам, чому — промовила по хвилині дівчина. — Я була закохана в вас і...

Її голос заламався наче щось стиснуло за горло та вона закінчила думку — і кохаю вас далі...

Волбарові майнула думка — коли очі є дзеркалом душі людини, то він не бачив такого вірного дзеркала, як очі цієї дівчини. В них відбилася ніжність, туга, подив, респект, прив'язання, любов — ціла ґама найтендітніших і найінтимніших почувань, що складаються на одне незбагненне почування усіх починів людини — кохання.

Це несподіване, безпосереднє й щире Настине признання раптом відкрило Волбарові також таємниці його душі, що досі він сам їх не усвідомлював. Тепер він зрозумів, що його симпатія до цієї дівчини, ще коли вона була його ученицею, докори сумління, яких він зазнав за заподіяну їй кривду, образ Насті, що часто зводився йому на очі — це було ніщо інше як тільки кохання. Але неусвідомлене, придушене, втиснуте в найглибші закамарки його душі, десь аж під поріг його свідомости. На поверхню свідомости видобувалися тільки маленькі відблиски цього великого почування до Насті. А придушували це почування різниця віку, майже дитячі ще Настині роки, його становище виховника, віддаль, яка існувала між ученицею й учителем вимоги суспільних конвенансів.

Але це усвідомлення тривало в нього менше секунди. За цю мить він усвідомив собі теж, що неласкава, щербата доля не тільки усміхнулася до нього привітно, а й щиро та тепло засміялася до нього, даючи йому змогу направити вчинену Насті кривду...

* * *

Дальша історія коротка. Поміж пасажирами корабля „Генерал Тейлор", що відпливав через чотири дні — Волбара не було. Але не тому, що він відмовився від виїзду до Америки. Ні, він тільки відклав свій виїзд до часу, коли й Настя буде оформлена, щоб відбути подорож із своєї нареченою. Сталося це за два тижні. На чардаку корабля „Генерал Гавзі", обіпершись об бар'єру, вони обоє востаннє дивилися на алею рибальської оселі й шумливі узбережні очерети, що були свідками їхнього щастя. Видима річ, що й Настя їхала вже не до Північної Дакоти...

378-ий Відділ УНС відсвяткував три річниці

Вудбайн, Н. Дж. — Дня 25-го вересня ц. р. 378-ий Відділ відсвяткував три важливі річниці: 65-ту річницю Відділу та століття УНС і „Свободи". Те святкування також описано в місцевій газеті „Коммюніті Нюз".

Товариство св. Миколая засновано в грудні 1927 року. В січні слідуючого року з ініціятиви засновників Василя Гальчака, Олександра Барнака й Анни Кузан прийнято товариство в ряди Українського Народного Союзу як Відділ 378-ий. Василь Зинич був першим секретарем аж до 1978 року. Обов'язки перебрав тоді Василь Панчишин. Сьогодні Відділом провадять: Катерина Панчишин, секретар; Стах Пікулицький, голова; Ева Лисик, касир, і Василь Панчишин, заступник секретаря.

Отець Іван Давидович розпочав свято. відправою за померлих членів. Особливо згадано засновників Відділу. Опісля відбулося прийняття на фармі К. Панчишин, де гостилося членів смачним обідом.

Відчитано уривки з української історії і літератури, а саме, з твору Івана Франка „Каменярі" і спогадів з історії українських імігрантів в Америці. Згадано як горстка скромних українських імігрантів-піонерів, які не знали англійської мови, створила УНС, і як він за тих 100 років виріс в найбільшу українську братську організацію в Північній Америці.

Відсвяткувавши ювілеї, члени пішли додому, повні почуття гордости за 100-літні заслуги Батька-Союзу та його матері „Свободи".

В Ню Йорку...

(Закінчення зі стор. 1)

відкриття до залі прийнять на другому поверсі.

Там першим забрав голос голова Управи УМ інж. Тит Геврик, підкреслюючи два радісні моменти, — що це перша виставка в УМ, яка відбувається під протекторатом української амбасади у ЗСА з експонатами із Інституту археології — скарбами, які тепер може оглядати українська і чужинецька публіка. Другим радісним повідомленням, яке подав до відома Т. Геврик враз із надією, що наступні виставки будуть вже у новому будинку, було ствердження, що збірка на будівельний фонд УМ осягнула один мільйон долярів.

Т. Геврик привітав також присутнього В. Крижанівського і його дружину, д-р В. Круца та головного спонзора виставки Христину Чорпіту з Філядельфії, як і співспонзорів, Централю Українських Кооператив в Чикаго та Український Народний Союз. На кінці свого привітального слова Т. Геврик подякував директорці УМ Марії Шуст та усім її співробітникам поіменно за підготову і велику працю, яку вони вложили у зладження цієї виставки.

Другою забрала слово директор УМ М. Шуст, яка зложила подяку усім тим добровольцям, які подбали про те, щоб виставка була готова на час та у відповідному виді, гідному таких скарбів української культури.

Коротко промовив до присутніх також д-р В. Круц, а відтак численно зібрані гості мали можливість точно оглянути рідкісні експонати та подивляти їх красу. Однак скромні та малі приміщення двох виставочних кімнат ще раз дали доказ, як потрібно мати для таких і подібних виставок справді репрезентативні залі, які можуть бути лише у відповідно вивінованому власному будинку. Тому присутні гості з радістю прийняли вістку, що вже зібрано один мільйон долярів на ту ціль і що невдовзі можна буде розпочати перебудову власного будинку, що міститься при 6-ій вулиці.

З нагоди цієї виставки скарбів Трипільської культури УМ випустив, як завжди, дбайливо зредагований та чепурний каталог у мистецькому оформленні М. Шуст, з світлинами Дмитра Клочка і Наталії Слюзар, мапою виконаною Адріяном Б.Гевриком і мистецьким дорадником Ладою Онишкевич. У каталозі є інформаційна довідка, яка цікава усім, хто відвідує цю рідкісну виставку.

Скарби Трипільської культури зацікавили також численну чужинецьку публіку, а нюйоркський щоденник „Дейлі Нюз" помістив інформаційну статтю п.н. „Успіх українського мистецтва з доби перед народженням Христа" пера Мілі Андре з великою світлиною одного із виставлених експонатів.

З'їзд стрийських гімназій на батьківщині

Другий з'їзд стрийських гімназій, що відбувся 17—19 вересня 1993 року в Стрию, проходив під знаком ювілею 60-річчя української жіночої гімназії Українського Педагогічного Товариства „Рідна Школа".

Жіноча гімназія, заснована в 1933 році Т-вом „Рідна Школа", була відповідником польської жіночої гімназії „Люкс", до якої українки мали обмежений доступ і де панувала чужа атмосфера. Наша ж гімназія була твердинею виховання українських дівчат Стрийщини і часто-густо поза нею в українському патріотичному і державницькому дусі, готових в свою чергу у тяжких обставинах виховувати наступне свідоме покоління. Це все могло здійснитися завдяки посвяті, працьовитості і професійності опікунів-учителів цієї гімназії.

В першому дні учасники з'їзду взяли участь у Парастасі в пам'ять професорів і учнів стрийських гімназій на міському цвинтарі. По обіді відбулося в Народному Домі офіційне відкриття ювілейного з'їзду. Від обласної Львівської Ради вітала з'їзд депутат Ірина Калинець, а потім вітали інші члени Президії і гості. Далі слідував концерт колективу учнів і викладачів, подія може найбільше переконлива про значення й результати якісного виховання і науки в цій школі. В суботу по офіційній частині, яка закінчилася врученням почесних грамот, учасники з'їзду поїхали автобусами на „Веселу Ватру" в село Розгірче в близьких Карпатах. Тут вся „офіційність" зникла, веселого настрою навіть похмура погода не могла применшити. Учасники, попивши зупи з риби і закусивши шашликами, мали дозвілля, хто співав, хто танцював, хто розмовляв, чи забавлявся з оленями, що, ніби запрошені гості, свобідно проходжувалися побіч,— одним словом, ніхто не марнував часу. В неділю учасники з'їзду взяли участь у Святій Літургії в церкві Успення Присвятої Богородиці. Закриття з'їзду відбулося по полудні в Народному Домі, де ще довго по закритті можна було бачити наших громадян у обіймах — так було всім тяжко розлучатися.

Дуже додатньою подією цьогорічного з'їзду була помітна присутність гостей, або делеґацій з інших областей України, де діють або організуються гімназії на взір стрийської.

Дещо зі звітів Управи гімназії: в час навчального року 1992—93 стрийську гімназію відвідали делеґації гімназії майже з усіх областей нашої країни. Вислідом цих зустрічів і відвідин було створення Асоціяції Директорів Відродження гімназій Західньої України (30/х—31/х 92) та її пізніше перетворення в Всеукраїнську Асоціяцію Відродження Гімназій України . Крім установчої Конференції в м. Стрию, відбулися чотири семінари: у Львові (XI 1992). Коломиї (XII 1992), Тернополі (III 1993) і Кіровограді (IV 1993). Зараз ведеться підготовка до Першого Всеукраїнського З'їзду Асоціяції, де проєктується, разом з Міністерством Освіти, виробити напрямні в питаннях відродження і становлення гімназій за стандартом середніх шкіл Европи.

Під оглядом організації і адміністрації стрийська гімназія ім. Митрополита Андрея Шептицького є чи не єдиною в Україні, керівним органом якої є опікунська Рада (на зразок Board of Directors), яку очолює голова Гімназійного Братства Ярема Дубицький, а директором школи є Ярослав Турянський. Викладачів прийнято на конкурсній основі і працюють вони за контрактами. За навчання треба частково платити. Крім формальних обов'язкових предметів, навчання і виховання ведеться також продуктивною працею в гімназійних творчих колективах і гуртках (хор, танцювальний гурток, фолкльорний театр, спортовий клюб, мовні клюби). В школі ведуться кляси катехизму. В першому році існування гімназії навчалося 87 (98 початкових) дітей, викладачів було 22; в 1992/93 році дітей 167, викладачів 31; в 1993/94 році 240 дітей і викладачів 46. Для незаможних учнів є стипендії, уфундовані місцевими чинниками і діяспорою. З нагоди з'їзду в 1992 році вплинуло до каси гімназії від місцевих організацій, установ і підприємств 144,500 карбованців, індивідуально — 17,008 карбованців, від діяспори 6,587 американських долярів.

Вперше серед подібних навчальних закладів стрийська гімназія відкрила на базі дитячого садочка філію — початкову цілоденну школу, де підготовляють дітей до вступу в гімназію. Зараз в ній навчається 180 дітей.

Треба згадати, що попри всі осяги, стрийська гімназія має свої недоліки. Один найбільший — це відсутність приміщення для грядучих кляс. На цей рік проблему розв'язано побудовою навчального будинку з шістьома клясами. На майбутнє треба шукати більший об'єкт або будувати новий, а це справа в теперішніх обставинах нелегка. Цією справою має зайнятися спеціяльний комітет.

В 1993 році стрийська гімназія була місцем двох позашкільних подій з навчальної і наукової ділянки. Протягом липня-серпня тут проводилися курси поглибленого вивчення англійської мови. Курси проводили Анна Калиняк-Дорей, викладачка англійської мови і літератури зі школи ім. Мільтона Перші в м. Перші, Пенсельванія, та Роман Рітачка, брокер нерухомого майна у Сан-Дієго, Каліфорнія.

В місяці травні проф. Ярослав Рудницький започаткував позакампусові курси з української ономастики. Їх відвідали вчителі-філологи і люди інших професій, які цікавляться українознавством. Під час перебування проф. Рудницького в Стрию вібулася презентація присвоєння звання почесного громадянина міста Стрия. Професор Рудницький сподівається, що в Стрию в недалекому майбутньому буде створений університет на зразок Мюнхенського Вільного Університету. В зв'язку з тим підписано домовленість про Стрийський Академічний Фонд ім. Ярослава Рудницького, започаткований ним в сумі одного мільона карбованців в біжучій доляровій валюті (по курсі 1992 року), який до часу стабілізації валюти в Україні зберігається в Українській Касі в Монтреаль — Роземонті в Канаді.

Остап Держко

Куди...

(Закінчення зі стор. 2)

цією трагедією Грузія проливає кров також і на другому фронті. Попередній президент Грузії Ґамсахурдія, — пише автор Константин Джордж, — із своїми наємними військами зайняв західню частину Грузії, відрізавши столицю Тбілісі від моря, а тим самим — від постачання. Змушений обставинами, президент Шеварднадзе дав свій підпис на приступлення Грузії до СНД, однак, коли він звернувся до Єльцина по поміч проти Ґамсахурдії, дістав відмовну відповідь. Щоб забезпечити постачанням Тбілісі та неокуповану частину Грузії Шеварднадзе погодився на те, щоб російські війська взяли під свою опіку залізничну лінію та головну дорогу в західній Грузії.

Однак, на цьому не скінчилося. Грузія мусіла погодитися на договір з Росією, на підставі котрого Росія має право вживати постійно головний чорноморський порт Поті, летунську базу Бамбора, а також мати свої ґарнізони у Тбілісі, у порті Батумі та у великій базі Ахалкалакі, що є над кордоном з Туреччиною. За те Росія погодилася постачати Грузію харчовими продуктами, електрикою і т. д. Стало очевидним, що політикою „демократичної" Росії було розчленування непокірної Грузії та контроля над рештками її території.

Автор К. Джордж слушно каже, що доля Грузії є очевидною лекцією для інших республік, в першій мірі для України і Балтійських республік, бо це лише справа часу, коли Росія почне вживати свій економічний шантаж, щоб і в них „винайняти" на-постійно морські бази, так як це зробила в Грузії. Росія також посилить свої намагання розчленувати Україну, Естонію і Латвію, вживаючи за претекст вимогу „регіональної автономії" там, де переважають етнічні росіяни. Концесію такого роду від України вже дістала Росія, коли, після погроз економічного характеру та страйків росіянами опанованих юній. Президент Кравчук заявив 19-го жовтня,ц. р., що такі області, як Донецька, Одеська та Запорізька, мають право на „ширше самоврядування", не говорячи вже про таке і у випадку Криму.

Стаття Константина Джорджа — це все ще рідкість серед американської преси, але вона вказує на те, що американці починають обтрушуватися потроху з русофільства.

Вавилонська...

(Закінчення зі стор. 2)

правопис автора „Оскар Уайлд". Повинно бути „Оскар Вайлд". Так подають його два словники української мови — Григорія Голоскевича, Київ, 1929, і передруку Ню Йорку, 1952, та словник за редакцією Ярослава Рудницького й Костя Церкевича Ню Йорк-Монтреаль 1979.

Про мову й правопис текстів цих коміксів не можу сказати, бо я не мав нагоди з ними ознайомитися, але треба думати, що текст роїться мовними розходженнями так у мово-стилі, як і в правописі.

Ці два епізоди свідчать вимовно про конечність „украінізувати" українську мову в щоденному мововжитку і в друкованому слові.

Ці два епізоди показують теж клопітливу ситуацію учителів, коли діти спитають, як повинно бути по-українськи...

Володимир Барагура,
Вудгейвен, Н. Й

П. С. Це не значить, що я теж не вільний від мовних огріхів.

У НЕДІЛЮ, 14-ГО ЛИСТОПАДА, недалеко від Моґадішу, сомалійської столиці, бандити напали на колону вантажних авт ООН. В результаті нападу 15 сомалійців були вбиті і 13 поранені, при чому всі жертви — з боку Організації Об'єднаних Націй. Розправившись з конвоєм, бандити забрали 10 авт. Італійські вояки, які організували погоню за бандитами, зуміли знайти чотири авта і вбили чотирьох злочинців.

ГОЛОВА ПАЛЕСТИНСЬКОЇ *визвольної організації* Ясір Арафат, поступаючись перед вимогами американського Президента й ізраїльського прем'єра, осудив останні терористичні акти на контрольованих територіях. У розповсюдженій в Тунісі заяві дії палестинських терористів названі „деструктивними спробами злочинних елементів зірвати підписані мирні угоди". Заява Я. Арафата — перше публічне осудження керівництвом ПВО терору на контрольованих територіях. Заява Арафата викликала схвалення Билла Клінтона, який назвав її добрим знаком. „Така заява свідчить, — сказав Б. Клінтон, що вашінгтонська угода між Ізраїлем і ПВО почала діяти".

У П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого найдорожчого
МУЖА

бл. п.

АНТОНА ЦАПАРА

буде відправлена

СВЯТА ЛІТУРГІЯ

у неділю, 28-го листопада 1993 року
в церкві св. Миколая в Пассейку, Н. Дж.

Родину і приятелів прошу про молитви.

ІРЕНА з родиною

У ДЕСЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ ДО ВІЧНОСТИ
нашої незабутньої і дорогої

св. п. інж.

ІРИНИ КОЛТУНЮК
з роду ГАВРИЩАК

буде відправлена

ПОМИНАЛЬНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в понеділок, 22-го листопада 1993 року
в церкві св. Юра в Ню Йорку

Просимо згадати в цей день св. п. Ірину у своїх молитвах.

СЕСТРИ І РОДИНА

Вшановуючи св. п. покійної складаємо
250 дол. на БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД
УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ в Ню Йорку.

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ
1. УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УНА
СТАНИЦЯ НЮ ЙОРК

ділиться сумною вісткою з громадянством, комбатантами та побратимами,
що в суботу, 13-го листопада 1993 р.,
несподівано відійшов у вічність
наш побратим, кол. старшина 1-ої Української Дивізії УНА

сл. п.

РОМАН ГАЄЦЬКИЙ

довголітній член Управи Станиці, кол. голова Станиці, кол. голова Крайової Управи та довголітній член Головної Управи Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА, член Управи Братства Охорони Воєнних Могил „Броди-Лев", та активний громадський діяч.

ПОХОРОН відбувся у середу, 17-го листопада 1993 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружині покійного Олі та всій родині складаємо наші співчуття в їх горю.

УПРАВА СТАНИЦІ в НЮ ЙОРКУ

Ділимося сумною вісткою,
що в п'ятницю, 29-го жовтня 1993 р. в наслідок трагічного випадку, відійшла у вічність довголітня вчителька на рідних землях
наша найдорожча
СЕСТРА І ТЕТА

бл. п.

ОЛЕКСАНДРА НАДІЯ ЛЕВИЦЬКА

ПАНАХИДА відбулася в неділю, 31-го жовтня 1993 р.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 1-го листопада з української католицької церкви в Денвері, Кольорадо на цвинтар Mt. Olivet.

В глибокому смутку:

сестра — МАРІЯ ВЕНЖІВСЬКА з чоловіком ІВАНОМ
сестрінок — ОЛЕКСАНДЕР з дружиною
сестрінка — МАРТА з родиною
кузини в Америці —
ОРЕСТ КОЛТУНЮК з дружиною АНТОНІНОЮ і сином РОМАНОМ
ЛЮБОМИР КОЛТУНЮК з сином АНТОНОМ
в Канаді —
ЗЕНОН КРУЦЬКО з дружиною ЛІДОЮ сином БОГДАНОМ і донькою ХРИСТИНОЮ
в Україні —
вуйко — о. СТЕФАН МЕТЕЛЛЯ
кузини — АНАТОЛЬ, ОКСАНА І МАРІЯ з родинами

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ — так тепер називається Европейська спільнота. Це рішення, яке витікає з Маастріхтського договору про створення політичного і валютно-економічного союзу, прийняли міністри закордонних справ у Брюсселі на сесії ради Економічної спільноти, яка тепер буде називатися Радою европейського союзу.

ПЕРЕКОНЛИВУ ДОПОМОГУ у парляментських виборах в Йорданії одержали помірковані політики і прихильники племен, льояльних до короля Гуссейна. Ісламські фундаменталісти, які зазнали поразки, втратили майже половину місць у законодавчому органі країни.

Пам'яті Миколи Бохни

У суботу, 23-го жовтня ц. р., несподівано на удар серця помер у Філядельфії Микола Бохна. Похорон відбувся 28-го жовтня. Чин похоронних відправ довершив отець митрат Іван Білянич, парох церкви Христа Царя у Філядельфії.

М. Бохна народився 8-го лютого 1923 року в селі Гординя коло Самбора, Україна. В 1943 році зголосився до Української Дивізії „Галичина". Рекрутський вишкіл пройшов у Ґоттенгафені. В 1944 році брав участь в боях з большевицькими партизанами на Словаччині та у боях під Ґляхенбергом в Австрії. По капітуляції Німеччини опинився в англійському полоні Ґелярія — Ріміні, а пізніше — в Шотляндії. Після звільнення з полону переїхав до Англії, звідки в 1950 році еміґрував до Америки і поселився у Філядельфії. Тут проживав він у своїх стрийка і стрийни, п-ва Бохн, які його прийняли за рідного сина, бо самі не мали дітей. В 1961 році М. Бохна одружився з Ольгою Новак; у них народився син Михайло і дочка Катруся. В 1980 році в родині М. і О. Бохнів трапилася трагедія, коли їхали до Атлантик Сіти, по дорозі на них наїхало авто і в цій автомобільній катастрофі згинула їхня доня Катруся, а Микола і пані Ольга були тяжко поранені і лежали в шпиталі довший час, навіть не могли бути на похороні їхньої єдиної доні. Св. п. М. Бохна належав до Братства колишніх Вояків 1-ої УД—УНА, був членом УККА, УНС і „Провидіння". Щедро він жертвував на рідні українські цілі, був доброї вдачі, за що його любили друзі та знайомі. В пам'яті друзів і знайомих він житиме таким, яким він був — дружнім і привітним.

Св. п. Микола Бохна у травні 1993 року відвідав Україну і рідне село, взяв участь у відкриттю в його родинному селі Гординя 30-го травня 1993 року посвячення пам'ятника Євгенові Коновальцеві і Степанові Бандері. Не забув він відвідати розбитий пам'ятник, поставлений побратимам по зброї, біля села Ясенів, Броди. Вдова по покійному пані Ольга, син Михайло Бохна зі жінкою, і рідня складають сердечну подяку о. Митратові І. Біляничу, побратимам по зброї Першої Української Дивізії УНА за останню почесну стійку, як рівнож усім друзям, знайомим і громадянству.

Осип Бандерський

В першу річницю смерти о. д-ра П. Баб'яка

Велику втрату відчуває громада Денверу, Кольо. Д-р о. Павло Баб'як помер ще й до того в прикрих і невідрадних обставинах. Він був прикладним душпастирем, щирим патріотом, батьком родини. Ще так недавно бачили його повним енерґії і запалу до праці.

По відході на пенсію о. П. Смаля о. д-р П. Баб'як перебрав адміністрацію над українською католицькою парафією в Денвері. Він мав хист здібного священика і організатора. Крім парафії допомагав школі українознавства, Товариству за Патріярхат, церковному Сестрицтву, був членом УНСоюзу. Приємно було слухати його відправу Служби Божої з глибокозмістовною проповіддю. Це була щира молитва українського священика за віру і свій нарід.

За його почином було видано довідник перших поселенців в Кольорадо та нарис історії української католицької церкви в Денвері. Свою винагороду віддав на церкву.

Журба заподіяною кривдою, старші роки і надщерблене здоров'я привели до серцевого удару і помер. Поховали його латинські священики на чужому цвинтарі.

Поминальні Богослуження відбулися в латинській церкві в Болдер, Кольо., в церкві св. Миколая в Чикаго і в Ровд Айленді в неділю 10-го жовтня 1993 року.

В. Горчаківський

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА ХОМИК член УНС Відд. 6-го Т-ва ім. Т. Шевченка в Гастінґс ан Гадсон, НЙ померла 28-го серпня 1993 року на 70-му році життя. Нар. 26-го жовтня 1922 року в Польщі. Членом УНС стала 1977 року. Залишила у смутку мужа Івана, дітей: Марію, Стефана, Михайла і Симона. Похорон відбувся 31-го серпня 1993 року на цвинтарі Мавнт Гоуп в Гастінґу над Гадсоном, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Халанич, секр.

МАРІЯ ФЕДИШИН член УНС Відд. 407-го в Торонто, Онт. померла 28-го квітня 1993 року на 60-му році життя. Нар. 1933 року в Україні. Членом УНС стала 1967 року. Залишила у смутку дочку Олену Федишин. Похорон відбувся 30-го квітня 1993 року на цвинтарі York Cemetery в Торонто, Онт. Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

СТЕФАНІЯ ПІЩАК член УНС Відд. 14-го Т-ва „Чорноморська Січ" в Нюарку, Н. Дж. померла 19-го червня 1993 року на 85-му році життя. Нар. 19-го травня 1908 року в Україні. Членом УНС стала 1952 року. Залишила у смутку Антона Піщака. Похорон відбувся на цвинтарі Еверґрін в Гілсайд, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

М. Отрок, секр.

ДЖАН Т. БРУС член УНС Відд. 367-го Т-ва „Запорозька Січ" в Рочестері, Н.Й. помер 8-го червня 1993 року на 77-му році життя. Нар. 6-го липня 1916 року в Рочестері, Н.Й. Членом УНС став 1961 року. Залишив у смутку сина Бруса. Похорон відбувся 11-го червня 1993 року на цвинтарі Святого Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Федорків, секр.

ЮЛІЯ ФІРМАН член УНС Відд. 206-го Т-ва „Запорозька Січ" у Вунсакет, Р. Ай. померла 18-го липня 1993 року на 91-му році життя. Нар. 14-го квітня 1898 року в Україні. Членом УНС стала 1931 року. Залишила у смутку сина Петра, дочку Стеллу Берґерон, 2-ох внуків, 5 правнуків і 2 пра-правнуків. Похорон відбувся 20-го липня 1993 року на укр. прав. цвинтарі св. Михаїла в Блекстоні, МА.

Вічна Їй Пам'ять!

Леон Гардінк, секр.

ІВАН ВІЩУР член УНС Відд. 20-го Т-ва „Згода" у Воррен, Миш. помер 19-го червня, 1993 року на 74-му році життя. Нар. 27-го травня 1919 року в селі Млини, Яворів, Україна. Членом УНС став 1962 р. Залишив у смутку дружину Марію, синів Романа і Василя та внуків: Таню, Ерика, Наталку і Луку. Похорон відбувся 22-го червня 1992 року на цвинтарі Мт. Олівет в Дітройті, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Роман Куропась, секр.

СУЗАННА ДЕМЯН член УНС Відд. 96-го Т-ва ім. св. Івана в Піттсбурґу, Па. померла 24-го червня 1993 року на 90-му році життя. Нар. 22-го квітня 1903 року у Форд Ситі, Па. Членом УНС стала 1939 року. Залишила у смутку Гелен Фірко і Марґарету Стаськович. Похорон відбувся на укр. цвинтарі св. Івана в Піттсбурґу.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ІРЕНА ПОГАРАТНИЙ, членка УНСоюзу Відділу 127 Б-ва св. Миколая в Баффало, Н. Й., померла 11-го серпня 1993 р. на 68-му році життя. Покійна народилася 25-го лютого 1925 р. в с. Цвітовій, Бучач, Україна, і стала членкою УНС в 1962 році. Залишила у смутку мужа Миколу, сина Мирона з дружиною Люсі, дочок: Ларису Драппо з чоловіком Доґласом, Надію Шлехт з чоловіком Робертом, 5 внуків і дві сестри в Україні. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили покійну на вічний спочинок дня 14-го серпня 1993 р. на цвинтар св. Матвія у Вест Сенека, Н. Й.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Катлен М. Ланд, секретар

ЛЮЇЗА ЗАПОТНИЙ, членка УНСоюзу Відділ 292 Б-ва Св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., померла 18-го вересня 1993 р. на 75-му році життя. Покійна народилася в 1918 р. в Дафорд, Миш., і стала членкою УНСоюзу в 1953 р. Залишила в смутку чоловіка Карла, синів Рональда і Карла. мол., дочку Ольгу, сестру Софію Ґуджінську, 7 внуків, родину в Україні і ЗСА. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили покійну на вічний спочинок на Sacred Heart цвинтар в Caro, Mich.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Стелла Федик, секр.

КСЕНЯ КИКІШ, членка УНСоюзу Відд. ч. 139 Т-ва Вільна Україна в Чикаґо, Ілл. померла 12 березня 1992 р. на 83-му році життя. Покійна народилася в 1909 році в селі Раківцях, Зах. Україна і стала членкою УНС в 1951 році. Залишила в смутку синів Миколу, Романа і Богдана та родину в Україні, в Раківцях, Підгаєцький р-н, Тернопільська обл. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили покійну на вічний спочинок на цвинтар св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Петро Питель, секретар

• ПРАЦЯ •

• FUNERAL DIRECTORS •